

Medve-Bálint Gergő és Boda Zsolt:

Átpolitizált intézményi bizalom Közép- és Kelet-Európában

ESS konferencia

2016. november 17.

MTA Társadalomtudományi Kutatóközpont
Politikatudományi Intézet

mtatkpti

Az intézményi bizalom mintázatai K-Európában

- 1) Alacsonyabb szint, de nagyobb volatilitás
- 2) A különböző intézmények iránti bizalomindikátorok között szorosabb összefüggés.

Kérdés:

Lehetséges-e, hogy az intézményi bizalmat K-Európában erőteljesebben befolyásolja a politika?

Elméleti keret:

David Easton: diffúz és specifikus támogatás.

A politizáltság azt mutatná, hogy az alacsony diffúz támogatás mellett nagy a specifikus támogatás jelentősége.

Hipotézisek:

H_1 : Az országos választások erősebben befolyásolják az intézményi bizalmat Keleten, mint Nyugaton

H_2 : Keleten a kormánypártiság erősebb pozitív kapcsolatot mutat az intézményi bizalommal, mint Nyugaton

Hogyan tesztelhető H_1 az ESS adatbázison?

1) Eseménytár („ESS 1-5 events database“)

2) Azonosíthatók olyan országok, melyekben az ESS adatfelvétel alatt országos választás történt

3) Választás előtti és utáni minta intézményi bizalmi értékeinek (parlament, rendőrség, jogrendszer) összehasonlítása többváltozós variancia-analízissel (MANOVA)

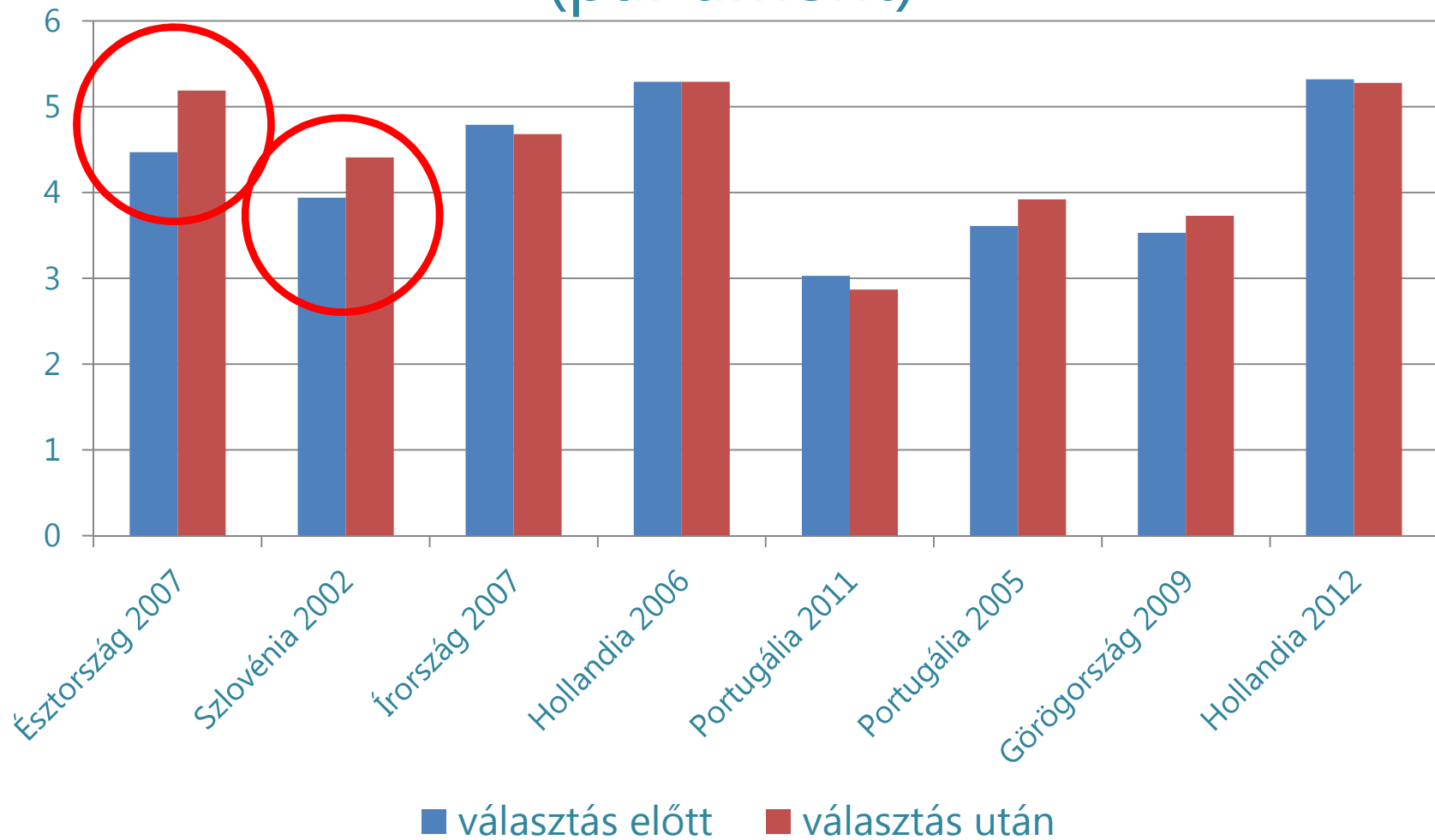
ESS adatfelvételek alatt országos választás történt:

Ország	Év	Választás típusa
Szlovénia	2002	Köztársasági elnök
Portugália	2005	Parlamenti
Hollandia	2006	Parlamenti
Észtország	2007	Parlamenti
Írország	2007	Parlamenti
Görögország	2009	Parlamenti
Portugália	2011	Köztársasági elnök
Hollandia	2012	Parlamenti

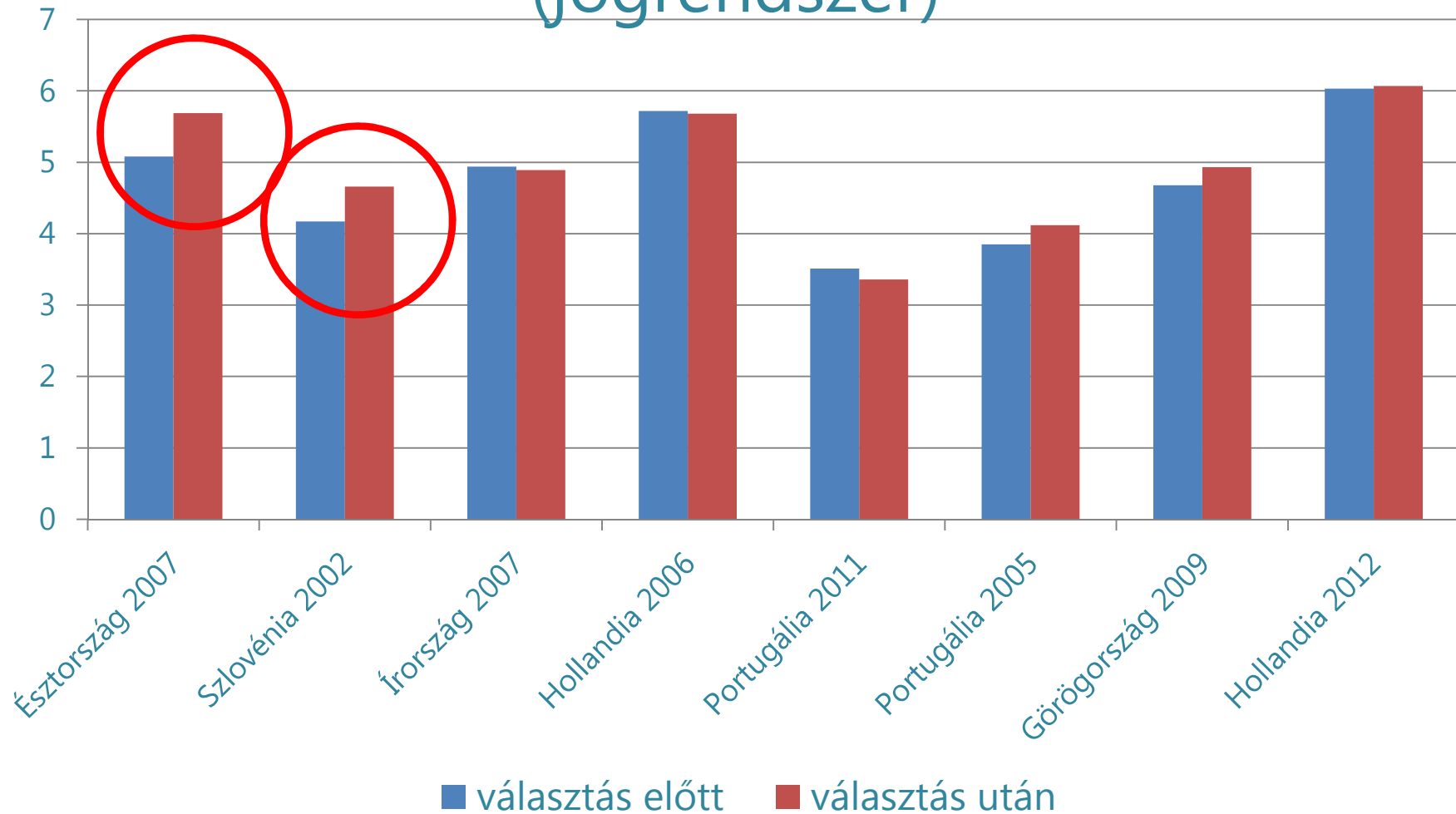
Választás előtti és utáni átlag bizalom értékek

ország	típus	év	elemszám		parlament		jogrendszer		rendőrség	
			választás előtt	választás után	választás előtt	választás után	választás előtt	választás után	választás előtt	választás után
Észtország	parl.	2007	1180	179	4,47	5,19	5,08	5,69	5,48	6,08
Szlovénia	elnök	2002	1088	274	3,94	4,41	4,17	4,66	4,83	5,00
Írország	parl.	2007	1417	245	4,79	4,68	4,94	4,89	6,15	6,24
Hollandia	parl.	2006	1141	696	5,29	5,29	5,72	5,68	6,24	6,07
Portugália	elnök	2011	889	1102	3,03	2,87	3,51	3,36	5,10	5,07
Portugália	parl.	2005	1465	464	3,61	3,92	3,85	4,12	4,97	5,10
Görögország	parl.	2009	1565	481	3,53	3,73	4,68	4,93	4,78	5,10
Hollandia	parl.	2012	379	1466	5,32	5,28	6,03	6,07	6,38	6,41

Választás előtti és utáni átlag bizalom értékek (parlament)

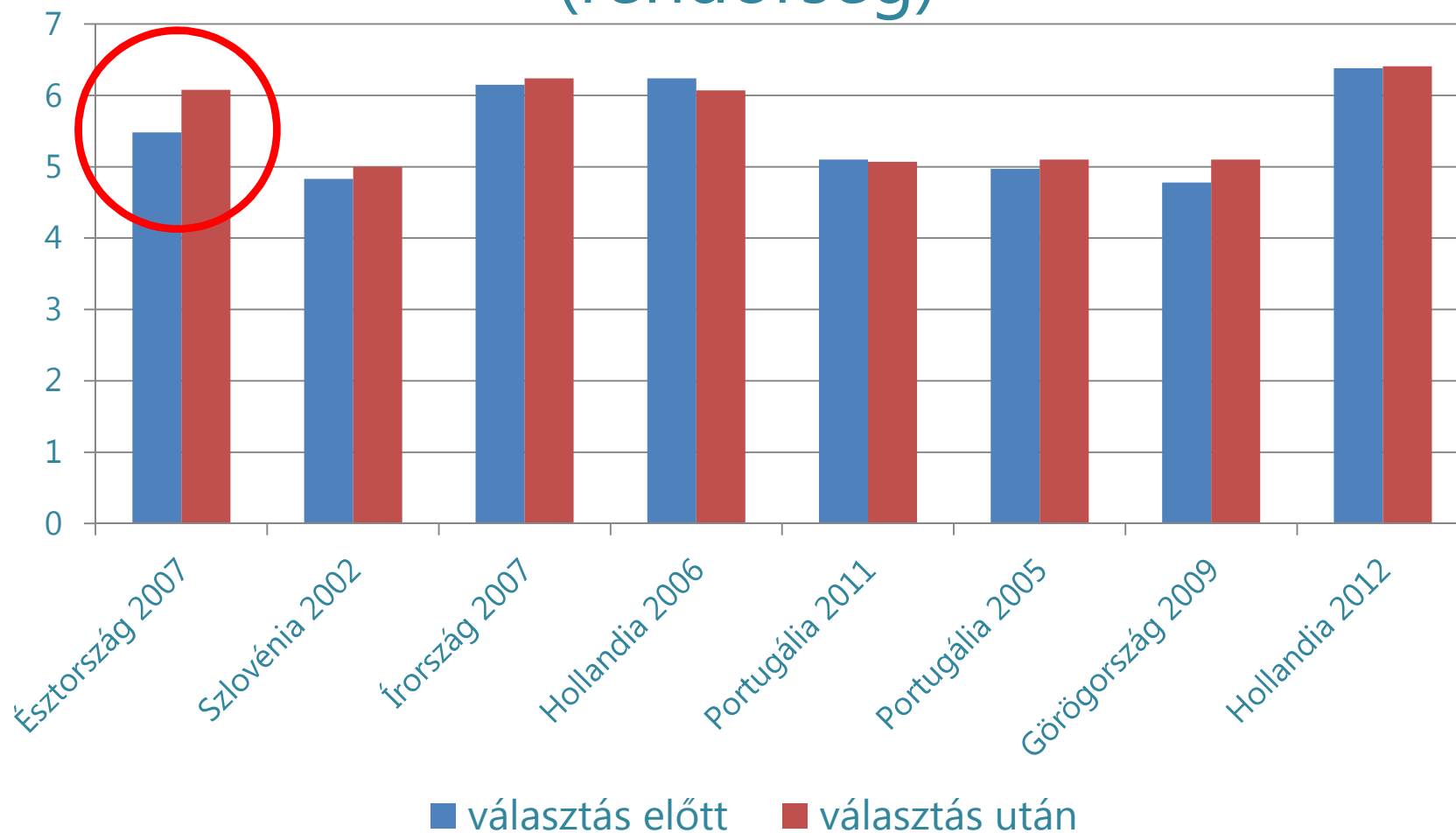

Választás előtti és utáni átlag bizalom értékek (jogrendszer)

Választás előtti és utáni átlag bizalom értékek (rendőrség)

Hogyan tesztelhető H_2 az ESS adatbázison?

1) Hierarchikus lineáris modellel (csoportképző változó: országok)

2) Függő változó: intézményi bizalom (parlamentbe, rendőrségbe, jogrendszerbe vetett bizalom átlaga)

3) Fő magyarázó változók:

a) előző választáson győztes pártra szavazott (egyéni szinten);

b) KEE országbeli válaszadó (csoport szinten)

A hierarchikus (többszintű) lineáris modell felépítése

Minta: ESS 2012-es adatfelvétele

Összesen 27 ország került bele az elemzésbe: 15 nyugat-európai*, 12 kelet- és közép-európai**

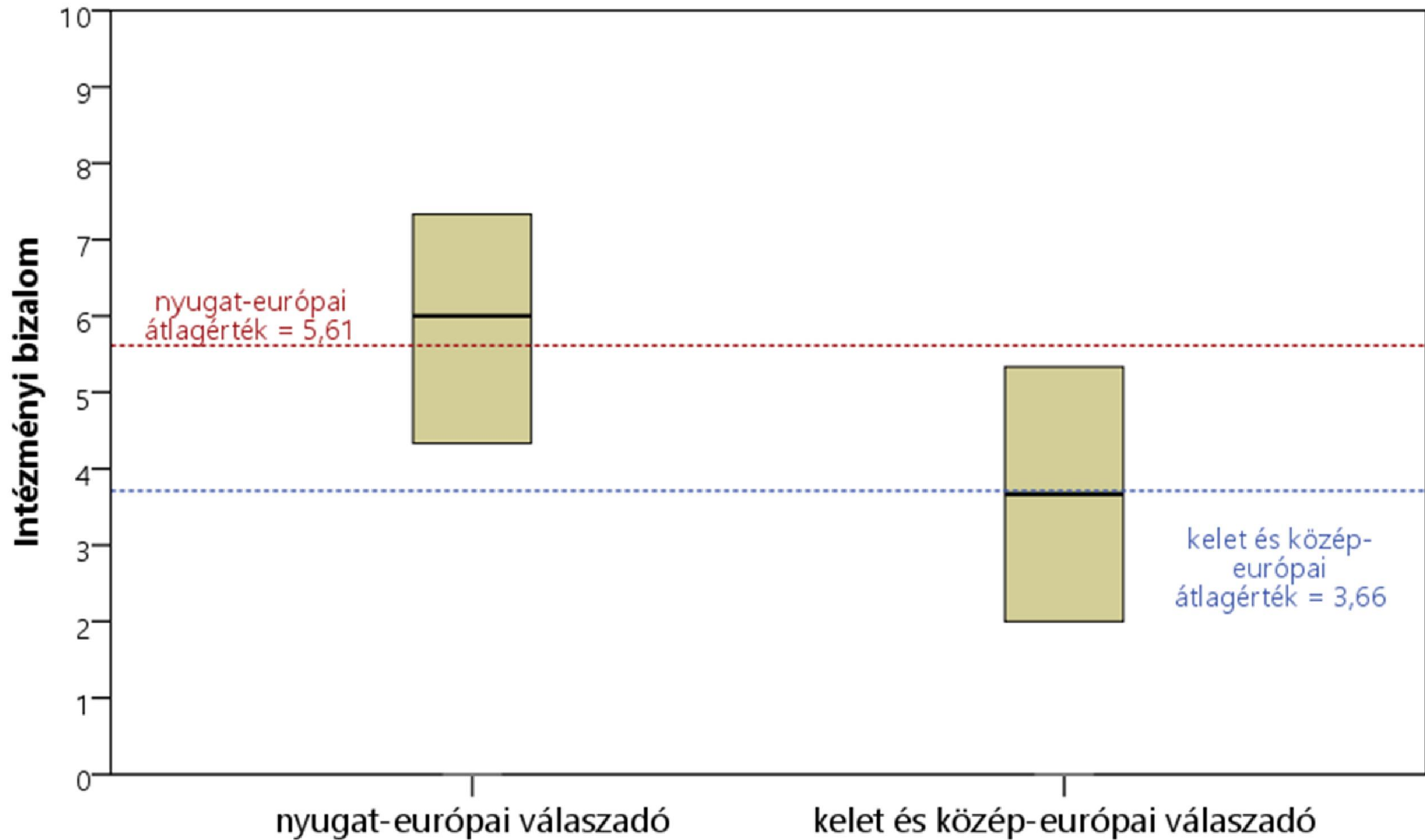
További magyarázó változók:

Szavazott előző választáson	Diszkriminált csoport tagja	Életkor
Érdeklő a politika	Gazdasági elégedettség	Férfi válaszadó
Társadalmi bizalom	Nehéz jövedelmi helyzet	Végzettség
Boldogság-elégedettség	Társas hajlam	Nagyvárosi lakos
Vallásosság	Hely a társadalomban	GDP/fő (ország szinten)

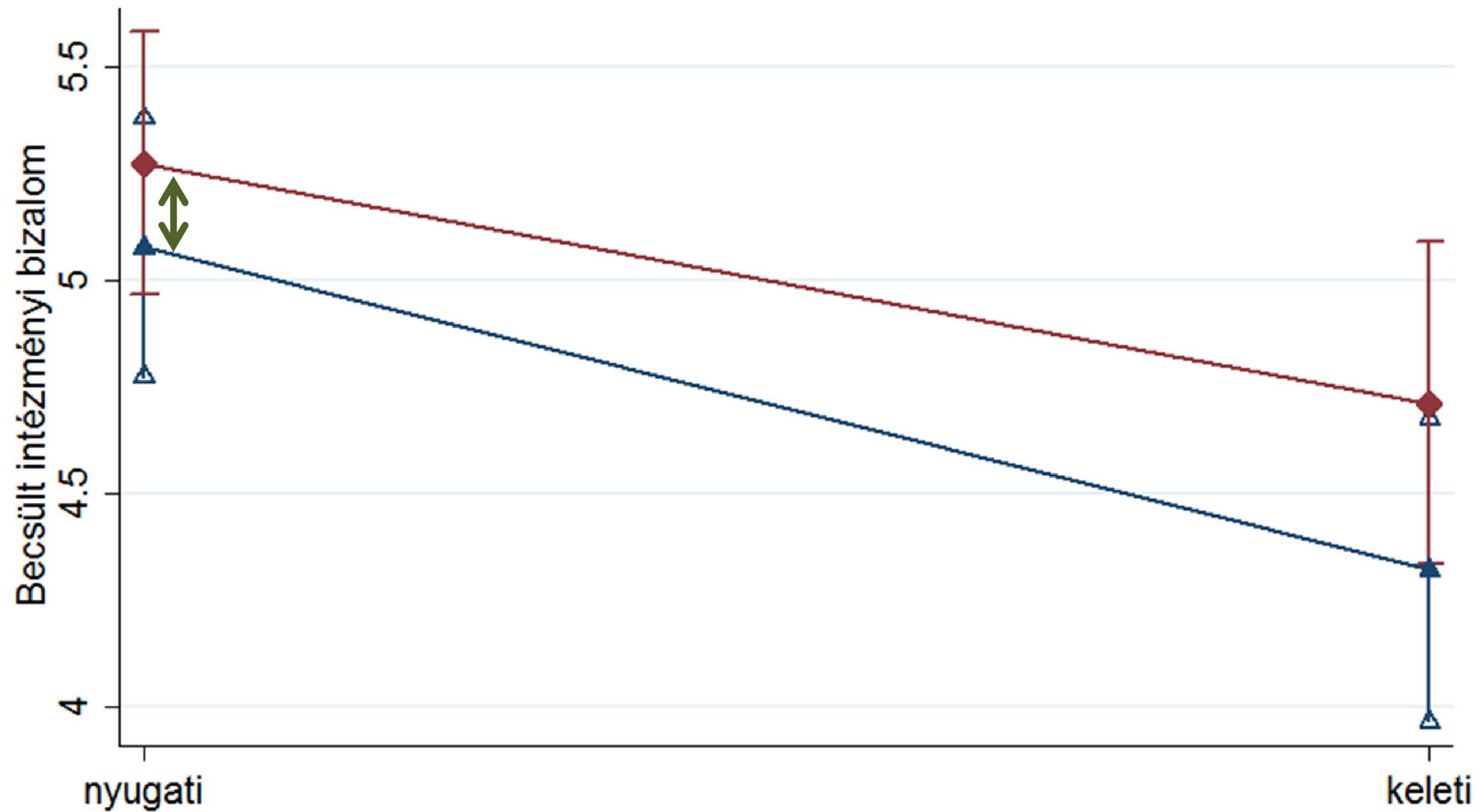
*Belgium, Ciprus, Dánia, Egyesült Királyság, Finnország, Franciaország, Izland, Írország, Németország, Norvégia, Olaszország, Portugália, Spanyolország, Svájc és Svédország

** Albánia, Bulgária, Csehország, Észtország, Koszovó, Lengyelország, Litvánia, Magyarország, Oroszország, Szlovákia, Szlovénia és Ukrajna

Az intézményi bizalom átlagértékei a 2012-es mintán

Interakciós hatás: kormánypártiság és kelet-és közép-európai válaszadó

- ▲— ellenzéki szavazó vagy ismeretlen pártpreferencia
- ◆— kormánypárti szavazó

Konklúzió

Az intézményi bizalom Közép- és Kelet-Európában jobban függ a politikától, mint nyugaton.

Easton: diffúz és specifikus támogatás

Az intézményeket kevésbé a saját teljesítményük, hanem egy általános értékelő modell alapján ítélik meg az emberek, melybe az aktuális kormányzat iránti politikai szimpátia is beleszámít.

Ha a KKE kormányok növelni akarják az intézmények iránti bizalmat (amelynek számos pozitív következménye lehet), akkor érdemes lehet az állami intézmények politikától való függetlenségét elősegíteni.

Köszönjük a figyelmet!

Medve-Balint.Gergo@tk.mta.hu

Boda.Zsolt@tk.mta.hu

